

[Valdemar Thomsen.]

stemme imod en Lov for at faa den forkastet. Altsaa, Reglerne er, hvis det hele skal faa nogen praktisk Betydning, uanvendelige.

I denne Forbindelse maa det maaske være mig tilladt at fremføre et Krav, som mit Partis Landsmøde allerede i Fjor rejste, og som jeg derfor vil bede det kommende Udvalg tage vel imod. Kravet gaar ud paa, at Kongemagten ogsaa faar grundlovsfæstet Adgang til at fremkalde Folkeafstemning. Jeg gaar ud fra, at Hans Majestæt Kongen, der staar over Partierne, vil benytte en saadan Beføjelse i Tilfælde, hvor en Regering krænker Mindretallets Ret alt for groft, og alene den Omstændighed, at Kongen fik en saadan grundlovs-mæssig Ret, vilde sikkert i nogen Grad forhindre Overgreb fra Regeringens og fra Flertallets Side.

Endvidere gør jeg opmærksom paa, at der meget vel kan tænkes Tilfælde, hvor der kan være berettigede Tvivl med Hensyn til, om et Lovforslag, der har passeret Rigsdagen, er i Overensstemmelse med Grundloven — jeg tænker i denne Forbindelse paa Justitsministerens Appelret —, og i saa Fald er det, synes det mig, for meget at forlange, at Kongen uden videre skal give det Lovskraft. Et helt andet Spørgsmaal er, om ikke Kongen tillige, som Tilfældet er i vort Forbillede Norge, burde have suspensivt Veto i Lovsager. Min Gruppe vilde finde det forsvarligt som en yderligere Betyggelse for Mindretallet, om det blev Tilfældet. Jeg gør opmærksom paa, at min Partifælle det ærede Medlem Hr. Hartel under Generaldebatten i Foraaret rejste hele dette Problem, og at Statsministeren lovede, at Henstillingen skulde blive kendt inden for Kommissionen. Jeg haaber derfor, at Statsministeren vil benytte Lejligheden til at sige et Par Ord om sin egen og om Kommissionens Stilling til hele Spørgsmaalet.

Dernæst vil jeg sige et Par Ord om de nye Bestemmelser vedrørende Foreningsfrihed. Ændringen til den gamle § 85 gaar ud paa, at Foreninger af Regeringen kan kræves opløst ved Dom, og at Foreninger foreløbig kan forbydes. Disse Ændringer er jeg meget betænkelig ved, ikke mindst fordi disse Sager om Opløsning af politiske Foreninger bliver at anlægge ved Rigsretten. Jeg er alvorlig bange for, at en Regering alt for let falder for Fristelsen til at misbruge disse Bestemmelser. De politiske Foreninger, der ikke passer Regeringen, vil, saafremt disse Ændringer gennemføres, faa trænge Kaar at arbejde under, naar det fuldstændig overlades til Regeringens Skøn, om

de skal forbydes eller ej, og nogen stor Betyggelse kan det ikke siges at være, at det bliver Regeringens mest intime Venner, der gennem Rigsretten bliver medbestemmende om en eventuel endelig Opløsning.

Ændringen til § 35, der gaar ud paa, at Rigsdagen først skal begynde sit Arbejde i November i Stedet for som hidtil i Oktober, kan vi, der har med Landbruget at gøre, ikke være tilfredse med. Resultatet vil nemlig blive, at Samlingen ikke kan slutte til April, og det betyder saa, at Rigsdagsmænd, der har Landbrugsbedrift, ikke kan lede det Arbejde, der er afgørende for det økonomiske Udbytte ikke alene i den kommende Sommer, men ofte i Aar frem i Tiden. Derfor vil jeg henstille, at man i alt Fald paa dette Punkt bliver ved det gamle.

I § 66 foreslaas oprettet et Embede som Sekretær under Præsidentet. Vedkommende, der skal være Jurist, skal foruden at behandle Andragender, der indgaar til Rigsdagen, kunne orientere Rigsdagen med Hensyn til Sager, der behandles af Domstolene, og han skal ved Rigsdagssamlingens Afslutning afgive en Beretning om de Erfaringer, han har indvundet. Her er man sikkert inde paa noget af det rigtige, forudsat at den paagældende bliver en tilstrækkelig selvstændig og uafhængig Person. Med de Erfaringer for Øje, der er gjort gennem de senere Aar, maa man erkende, at Rigsdagen i høj Grad har savnet en saglig Orientering angaaende Sager, der forhandles ved Domstolene.

De specielle Ønsker, vi har vedrørende Danmarks fremtidige Grundlov, gaar altsaa ud paa — jeg gentager: for det første, at der gennem konkrete Forfatningsbestemmelser skabes rene Linier i offentlig Administration, for det andet, at Anklagemyndigheden gøres uafhængig af Regeringen, for det tredje, at Kongen faar Adgang til at lade en Sag henskyde til Folkeafgørelse, for det fjerde, at de i Venstres Betænkning særlig formulerede Krav vedrørende Borgerne lige og frie Adgang til Erhverv og Arbejde, Ejendomsrettens Ukrænkelighed samt Sikring af Ytrings- og Organisationsfrihed og Sikring af Kirke- og Skolefrihed imødekommes, og for det femte, at vi gaar over til et rent Etkammersystem. — Jeg maa til Slut sige, at min Gruppes Stilling til det endelige Forslag vil afhænge af, om man mener at kunne tage Hensyn til disse vore Ønsker.

Gregersen: En af Talerne i Gaar bebrejdede Regeringen, at den ikke lod Forslaget om en Grundlovsændring vente til